

Eduskunnan talousvaliokunta

21.9.2006

Lausunnon kohde

E 58/2006

Komission suositus laillisiin verkkomusiikkipalveluihin liittyvästä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien rajat ylittävästä kollektiivisesta hallinnosta

Lausunnon antaja

Varatuomari, pääsihteeri Marja-Leena Mansala, IPR University Center

Lausunto

Musiikin verkkojakelu samoin kuin muikin jakelu edellyttää oikeudenhaltijoiden luvan. Oikeudenhaltijoita ovat ainakin säveltäjät, sanoittajat, sovittajat, esittäjät, tuottajat. Lähtökohtana on, että lupa jakeluun on saatava kultakin oikeudenhaltijalta. Kysymys on siis lähtökohtaisesti yksilöllisistä luvista, kukin päättää puolestaan. Teosten massakäyttö edellyttää keskitettyä oikeuksien hallinnointia. Oikeuksien hallinnointi perustuu (periaatteessa) oikeudenhaltijoiden valintaan.

Tekijänoikeuksien käyttäjien kannalta yksinkertainen ja keskitetty oikeuksien hankkiminen on luonnollinen tavoite. Tekijänoikeuden haltijoiden kannalta oikeuksien hallinnoinnin tulee turvata korvausoikeuden toteutuminen. Näiden tavoitteiden yhteensovittaminen on oikeuksien hallinnointijärjestelmien haaste.

Suomen lainsäädännössä ei rajoiteta sitä, kuka valvoo ja hallinnoi tekijänoikeuden haltijoiden oikeuksia. Valvonta voidaan antaa sekä kotimaisen että ulkomaisen tahon tehtäväksi. Kuten edellä on todettu, ratkaisu on aina viime kädessä oikeudenhaltijan.

Nyt käsiteltävänä oleva suositus pohjautuu komission teettämään vaikutusanalyysiin (Impact assessment reforming cross-border collective management of copyright and related rights for legitimate online music services, SEC(2005)1254, annettu 11.10.2005). Suosituksesta ei ole keskusteltu jäsenmaiden kesken eikä neuvostossa. Myöskään ”asianosaisilla”, oikeudenhaltijoilla ja käyttäjillä, ei ole ollut mahdollisuutta ottaa kantaa suositukseen.

EU:n samoin kuin kotimaisessakin lainsäädännössä on pyrkimys parempaan lainsäädäntöön. Nykyistä tilannetta on arvosteltu monien lainsäädäntöhankkeiden yhteydessä. Komission antaman suosituksen osalta on jälleen kerran syytä kiinnittää huomiota lainsäädäntöprosessiin.

Mikäli kansallisen tekijänoikeuslainsäädännön katsotaan muodostavan esteen oikeuksien yhteisönlaajuiseen lisensointiin, tarvitaan harmonisointiin hyvin valmisteltu lainsäädäntö.

Suosituksella, jossa ei ole yksilöity niitä tapoja, joilla yhteisölaajuiseen lisensointiin päästäisiin, ei ole harmonisoivaa vaikutusta. IPR University Centerin käsityksen mukaan komission antama suositus ei ole oikea menettelytapa ratkaista verkkojakeluun mahdollisesti liittyviä ongelmia.

Helsingissä 21. päivänä syyskuuta 2005

Marja-Leena Mansala
Varatuomari, pääsihteeri
IPR University Center